

Zálesí

Čtvrtletník pro kulturu, sport,
historii a společenský život

ročník 59, březen 2022, zdarma

ZELENÉ SRDCE

HONZLŮV HUMPOLEC

OKÉNKO
DO KNIHOVNY

ROK OSOBNOSTÍ

NA JUNÁCKÉ STEZCE

Slovo na začátek

Redaktorka Zuzana Holčíková

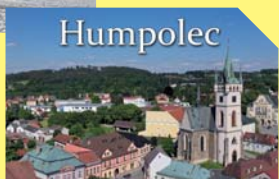
Nový rok, nová etapa, nová práce, nový regionální zpravodaj. Tady se na okamžik zastavím. Vážení čtenáři, ráda bych vás přivítala u zrodu nového regionálního čísla čtvrtletníku Zálesí. Jak jsme již předesílali na konci minulého roku, budeme vás i nadále inspirovat, bavit a samozřejmě informovat. A jak jinak začít než spolu s jarem.

K jaru neodmyslitelně patří probouzení. Jsem čistý jarní typ. Naprosto dokonalý příklad. S jarem se dostávám takříkajíc zpátky do sebe, probouzím v sobě nové síly a nic mě neoživí víc jako zpěv ptáků,

sílicí slunce nad obzorem, vůně, kterou nemohu přisoudit nikomu a ničemu jinému než právě jarnímu jitru.

Milí čtenáři, těším se, že to letošní jaro otevřeme společně, a neztebe se na mě, že vám (protentokrát) neprozradím nic víc z obsahu. Ponechám vás ještě na krátký moment v očekávání, než konečně nakouknete s našimi tématy, příběhy a ostatními zajímavými články jaru do oken.

Světlem a barvami prosvícené jaro!

TÉMA NA PRVNÍ STRÁNKY 4
Zelené srdce

KULTURA ŽIJE 6
Honzlův Humpolec

FEJETON / POVÍDKA 8

ČTENÍ KE KÁVĚ 9
Humpolec – kniha z regionu
Knihovna jako ostrov
Co bylo a co bude...

Z MUZEJNÍCH SBÍREK 12

OSOBNOSTI 13
Antonín Čábera
MUDr. Jan Evangelista Jirásek
ThDr. ThLic. Josef Václav Lukášek

ZVEME VÁS 14

DARY PŘÍRODY 15
Bylinky na bolesti

NA JUNÁCKÉ STEZCE 16
Představení junáků

SPORT 18
Malý bílý míček

HRAJEME SI 20
Kvíz

Zelené srdce

Někdy stačí opravdu málo. Posbírat poházené odpadky, vyřezat několik náletových keřů či odnést na hromadu popadané větve – a najednou vypadá okolí studánky či kapličky úplně jinak. Krásněji.

Pořádně si plivnout do dlaní a postavit povalený kříž nebo se umazat od bláta při čištění zapomenuté studánky. Je potřeba být trpělivý, aby se podařilo navrátit do přírody vzácné živočichy či rostliny. Spojit lidské síly, aby se povedlo obnovit děravou střechu na zapomenuté kapličce, nebo pokosit louku s výskytem chráněných rostlin. Sehnat peníze na pomoc lidem ve špatných chvílích. Někdy je strašně moc pronést pár slov povzbuzení a pak vědomí, že na to nejste sami a že ještě existují lidé ochotní pomoci.

Nikdy to však nejde bez srdce. Bez dobrého srdce, protože kamenné srdce je lhostejné, zlé srdce je ničící a jen to dobré je pomáhající. Cíleně se zaměřují na ochranu drobných památek, krajiny a přírody, na vztah člověka k nim, ale také na vztah člověka k člověku. „To je základní prohlášení sdružení Zelené srdce, které jsem založil s přáteli v roce 2007,“ říká Pavel Koubek, zakladatel organizace, která se od začátku zabývá třemi oblastmi: klasická ochrana přírody, ochrana studánek a obnova drobných památek.

V ochraně přírody navázali na činnost Klubu ochrany dravců a sov při sdružení Děti Země, který zde působil v letech 1992 až 2007. Měl však celostátní působnost a užší zaměření. Zelené srdce má působnost v Kraji Vysočina a nejvíc aktivit se soustřeďuje do okolí Humpolce. Jedním z prvních projektů byla záchrana obojživelníků na tahových cestách. S příchodem jara se vydávají především ropuchy obecné, ale i další druhy obojživelníků do vodních ploch, které jim slouží k rozmnožování. Když

takovou výpravu kříží silnice, nemalé množství z nich končí pod koly aut. Od roku 2000 do roku 2015 takto každé jaro s přáteli a dalšími dobrovolníky po dobu několika dnů stěhovali migrující ropuchy ve Smrdově u Kletečné, kde jich do rybníka putovalo až 2000 kusů. Podél silnice byla postavená plastová zábrana, kterou ropuchy nemohly překonat a při cestě podél zábrany spadly do zakopaných kbelíků, tak je museli dvakrát za noc ručně přenést do rybníka. „Dnes už zábrany nestavíme. Rybník přestává ropuchám pro rozmnožování vyhovovat a každý rok jich putuje stále méně. V době, kdy jejich tah vrcholí, však večer k rybníku stále jezdím a běhám jako bludíčka s baterkou po silnici a přenáším v kbelíku na druhou stranu ty, které zrovna potkám. Neumím zachránit všechny, ale každá se počítá,“ připomíná Pavel Koubek. Kromě ropuch stěhovali několik mravenišť lesních mravenců, jelikož musela ustoupit stavbám silnic. Mraveniště je nutné pomocí ručního náradí šetrně naložit do nádob a přestěhovat na nové místo.

Mezi klasickou ochranu přírody patří také vyvěšování a kontroly ptačích budek, což je provází od začátku. Těch nejběžnějších budek pro sýorky napočítáme asi 500, jenže v souvislosti s kůrovcovou těžbou se toto číslo hodně mění. Jen v městských parcích v Humpolci jich je rozmístěno na 100. Existují zde také budky pro stromové druhy netopýrů. Mají i jiné ptačí budky, třeba pro šoupálky, skorce, poštolky, ale také pro sovy puštíky, sýce a sovy pálené. Pro sovy pálené kontrolují budky v okresech Pelhřimov, Havlíčkův Brod a v části okresu Kutná Hora. Bohužel tato krásná sova je na tom v současnosti velmi zle a hnízdí zde pouze jednotlivé páry. Většina ze 150 budek vyvěšených v zemědělských objektech tak zůstává prázdná.

Po celou dobu fungování Zeleného srdce se rovněž věnují studánkám. Některé z těch zapomenutých a zanedbaných se podařilo postupně obnovit do jejich původní krásy. To znamená vyčistit od bláta a napadaného nepořádku, vyskládat

kameny a zastřešit. Právě v letošním roce budou pracovat na opravách zastřešení některých z nich. Nových oprav se tak dočká třeba Vlčí, Polní a Fořtova studánka v Rousinovském lese u Mladých Bříšť.

I drobné památky tvoří charakter krajiny. Kříže, Boží muka, smírčí kameny, kapličky tak dotvářejí kulturní, historickou a duchovní podobu, stejně jako staré stromy a cesty. Bez nich by to byla smutná pustina. Důvody pro stavbu drobných památek byly v minulosti různé, avšak dá se říct, že nejčastěji to byla vděčnost za záchranu života, nebo prosba o dobrou úrodu a někdy byla důvodem také upomínka na památeční místa. Bohužel, za minulého režimu se v tomto ohledu zapomínalo hodně, a proto si dali za úkol hledat a obnovovat. Podařilo se jim opravit skoro sedm desítek křížů. Taková obnova je

především o čase věnovaném pro záchranu krásného místa. Nikoli o penězích. Vyřezat keře, uklidit popadané větve, vyhrabat listí, oživit zašlé barvy a kříž vypadá hned krásněji. Jindy je to složitější, když na místě zůstane pouze soklík nebo jen prázdné místo mezi stromy. Tam se pak osazují náhradní kříže.

Zvláštní skupinou mezi drobnými památkami jsou smírčí kříže nebo kameny. Postaveny jsou na místech, kde došlo k nějaké smutné události, při které někdo nešťastně přišel o život. Jsou to zajímavá kamenická díla, proto se stává, že bývají odcizena a později se stanou ozdobou zahrádek. „Nerozumím tomu. Nechtěl bych mít na zahradě náhrobek člověka, který nešťastně zahynul,“ dodává Pavel Koubek. Jeden smírčí kámen byl postaven v lese nedaleko Bystré údajně pro připomínku vraždy, víc informací se nedochovalo. Stál tam několik století, než v roce 2006 najednou zmizel neznámo kam. Když už se zdálo, že se na své místo nevrátí, nechali v roce 2015 u mistra kameníka udělat alespoň jeho repliku. Původní kámen se nakonec podařilo najít. Replika kamene je součástí naučné stezky nazvané Křížek v polích, která byla vybudována v Mladých Bříštích a seznamuje s osudy drobných památek v krajině.

Od roku 2016 se starají také o kapličku Nejsvětější Trojice u Hněvkovic, nacházející se za vesnicí. Stavbu nechalo město Humpolec opravit, ale nenašel se nikdo, kdo by se o ni staral, a tak zůstala prázdná. „Jen vítr se proháněl v nafoukaném listí a pavučinách...“, říká Pavel Koubek. Podařilo se sehnat klíč a otevřít dlouho zavřenou dveř. Dnes už kaplička není jen prázdnou skořápkou. Starají se ještě o jednu kapličku u Báčovic u Pelhřimova, kterou vysvobodili z bezových keřů a opravili. Jedním z důvodů pro vznik Zeleného srdce byla i snaha o záchranu kaple sv. Anny u Pelhřimova, která patří k nejohroženějším církevním stavbám v kraji. „Dostal jsem se k ní poprvé v roce 2004 a byl na ni smutný pohled,“ vzpomíná Pavel Koubek. Kaple tvořená jen obvodovými zdmi byla zarostlá keři zvenku i uvnitř a zaházená odpadky. „Říkal jsem si – škoda krásného místa. Začal jsem se tam vracet a postupně nás přibývalo. Dokonce se našli i dobrovolníci mimo naše sdružení. Podařilo se nám místo vyčistit, vyřezat náletové dřeviny a nechat udělat nejnnutnější stavební práce na zakonzervování zdi. Zdi zůstaly v původní výšce, kryje je až klenba nebeská. V roce 2023 by měly být zahájeny ostatní nezbytné opravy. Doufám, že se městu Pelhřimov podaří kapli kompletně zrekonstruovat,“ věří Pavel Koubek.

S činností Zeleného srdce se můžete pravidelně setkávat na nejrůznějších akcích, které pořádají pro veřejnost. Den Země, Soví noc, Netopýří noc anebo Noc kostelů. Mívají i několik putovních výstav a vystavují také v Muzeu dr. Aleše Hrdličky v Humpolci. Právě v tomto měsíci zde pořádají výstavu nazvanou Srdeční záležitosti o činnosti sdružení. Zelené srdce už totiž přírodě a památkám na Vysočině pomáhá celých 15 let. Nestojí za žádnými velkými projekty. Výstavy by měly veřejnost spíš motivovat a přimět je se zamyslet, protože pomáhat může opravdu každý. Někdy stačí tak málo a občas to málo udělá ve výsledku moc. Tak se rozhlédněme kolem a začněme už dnes.

Zuzana Holčíková

Pavel Koubek, sdružení Zelené srdce

TRADICE

Humpolecké Velikonoce

Ve snaze oživit další veřejný prostor ve městě jsme Humpolecké Velikonoce v letošním roce situovali na starobylou Zichpil. Čeká na vás velikonoční trh, výtvarné dílny a doprovodný program pro děti i dospělé.

10. 4. 2022, 14:00, Zichpil

HUDBA

Novoroční koncert Filharmonie G. Mahlera

Přeložený koncert z 14/1 2022 Vám nabídne slavné a oblíbené skladby světových klasiků v podání jihlavské Filharmonie G. Mahlera. Jako host vystoupí Miroslava Časarová a Bohdan Petrovič.

24. 3. 2022, 19:30, Divadelní scéna kina Humpolec

DIVADLO

Honzlův Humpolec

Po dvouleté odmlce se opět vrací festival amatérských divadelních souborů Honzlův Humpolec. Letošní 17. ročník zahájí humpolecký Divadelní soubor Jindřicha Honzla se hrou Oskar a poté se Vám každý další pátek představí soubory z Brtnice, Havlíčkova Brodu a Pardubic.

4. 3. – 25. 3. 2022, 19:30, Divadelní scéna kina Humpolec

VZDĚLÁVÁNÍ

Jak se dělá ZOO

Autorské čtení PhDr. Petra Fejka, bývalého dlouholetého ředitele ZOO Praha. Dvouhodinová talk show, plná výjimečných zkušeností a zajímavých příběhů. Vše bude doplněno o projekci unikátních fotografií, zakončeno autogramiádou a prodejem knih s osobním věnováním.

30. 3. 2022, 17:00, Knihovna Jiřiny Zábranové

Honzlův Humpolec

Divadlo se v Humpolci hrálo už v 18. století, a to nejprve v hostinci zvaném Kasino na Dolním náměstí a poté v hostinci U Poláků, taktéž na Dolním náměstí. Záznamy v památníku říkají, že už tehdy se hrálo výhradně česky.

Divadelní činnost se neustále rozvíjela, až v roce 1864 byl založen ochotnický divadelní spolek, v jehož čele stál František Dítě. Toto sdružení se měnilo a rozrůstalo a významně ji ovlivnilo množství dobrých i vynikajících režisérů.

V roce 1954 nastupuje na místo režiséra výborný herec František Kryštůfek, který vede soubor až do roku 1987. Za jeho působení se soubor účastnil okresních, krajských i mezikrajských soutěží, hostoval dokonce i na Slovensku a v bývalé NDR. Úspěchy a posbírané zkušenosti vyústily logicky v myšlenku uspořádat divadelní přehlídku také v našem městě. Humpolečtí ochotníci proto založili tradici, s kořeny sahajícími až do šedesátých let minulého století, nesoucí jméno místního rodáka, režiséra Osvobozeného divadla – Jindřicha Honzla.

První Honzlův Humpolec se konal v roce 1968 jako Krajská soutěž monologových a dialogových vystoupení, a tak to zůstalo ještě další tři roky. Od roku 1972 se již jednalo o Krajskou divadelní přehlídku a na prknech humpoleckého divadla se vystřídalo velké množství amatérských divadelních souborů z celé republiky. Poslední - 22. ročník soutěžní přehlídky proběhl v květnu roku 1989 a poté činnost Honzlova Humpolce na čas ustala.

Ve snaze navázat na tuto dobrou tradici Město Humpolec ve spolupráci s Městským kulturním a informačním střediskem vrátilo po 16 letech Honzlův Humpolec opět na jeviště, tentokrát na divadelní scénu kina Humpolec. První obnovený ročník se konal v roce 2005, jako nesoutěžní přehlídka amatérských divadelních souborů, a zaznamenal velký úspěch. Před vyprodaným hledištěm zahrál místní Divadelní soubor Jindřicha Honzla divadelní hru Rodiče se zbláznili a během následujících dní měli návštěvníci možnost zhlédnout i sou-

bory z Havlíčkova Brodu (Paní Pipperová zasahuje), Pelhřimova (Manželství na druhou aneb Barillonova svatba) a Těšovic (Tenor na roztrhání).

I přes protiepidemická opatření v předchozích dvou letech, kdy koronavirová epidemie prakticky znemožnila odehrát celou řadu představení, pokračuje v této podobě Honzlův Humpolec dodnes. V letošním roce jsou snad již všechny komplikace zažehnány a Městské kulturní a informační středisko opět připravuje plnohodnotný festival, který si klade za cíl představit umění ochotníků z blízkého i vzdálenějšího okolí a potěšit tak návštěvníky této divadelní přehlídky.

V měsíci březnu se na humpolecké divadelní scéně odehrají hned čtyři představení v podání amatérských divadelních souborů z Havlíčkova Brodu, Brtnice a Pardubic. Festival zahájí, jako už tradičně, Divadelní soubor Jindřicha Honzla francouzskou komedií Oskar.

Marcela Kubíčková,
ředitelka MěKIS v Humpolci

Představení za dveřmi

4. 3. 2022 – Divadelní soubor Jindřicha Honzla Humpolec – **Oskar**

11. 3. 2022 – Divadelní soubor Adivadlo Havlíčkův Brod – **Podzimní setkání**

18. 3. 2022 – Divadelní soubor Bezchibi Brtnice – **Muž sedmi sester**

25. 3. 2022 – Divadlo Exil Pardubice – **Do zdi**

Myšlenka

Venku mě toho většinou napadne dost. Kvůli tomu s sebou ale netahám notes a napůl vyschlou propisku a nesmolím někde něco na kolenou pod stromem, co kdyby se mraky rozhodly spojit a spustit na mě z nebe proud vody zrovna ve chvíli, kdy sotva dokončím první větu. Hledat na poli nebo v lese útočiště v podobě útulné kavárničky zní hezky a pohodlně, ale na mě je to přece jen trochu moc strojené. Psát na veřejném místě se teprve učím.

Onehdy jsem zase takhle běžela a kličkovala v krajině zapa-
dané sněhem kolem nedaleké vísky a narazila přitom v hlavě
na stejnou myšlenku jako minule i předminule. Ta existující
myšlenka tam nekolovala sama, nabalovaly se na ni další a další,
protože tak nějak to bývá, když je člověk sám. Mě samo-
ta inspiruje a moje myšlenkové pochody většinou nenaruší
ani letící střela v podobě psího společníka, který – když já
ujdu v průměru tři čtyři kilometry – naběhne kolem dokola tak
třikrát tolik. (Asi bude rád, že tady o něm píšu.) Psi jsme měli
u nás doma vždycky. Když mi bylo 14 let a nastoupila jsem
na gympl, naši nám do baráku pořídili nového člena. Malého
semišového medvídka se smetanově bílou hlavou, černým
zadečkem, černými zadními a bílými předními nohavicemi.
Samotné tlapičky měl tak sytě bílé, že kdybyste je ponořili do
čerstvě napadaného sněhu, splynuly by a utopily by se v něm.
Čím si mě ale doslova přitáhl za srdce, byl jeho, vlastně její
černý čumák. Tak černý, že černější může připomínat už jen
právě nanesená tuš na tom nejbělejší malířském plátně, co
svět zná. Byla to láska, psí láska. Čistá a nezištná. Skutečná
a nezměrná. Nevyměnitelná a nezaměnitelná.

A dnes tady stojím uprostřed jinak travnatého letiště a mám
pocit, že reálně sleduju scénu z filmu, zase s tou stejnou myš-
lenkou: Honey běžíš z dálky na mě, slyší (výjimečně) na zavolání
a já vím, že se zastaví až s čumákem u mojí levé kapsy, kde
s sebou pravidelně nosím pár piškotů, které tam prostě musí
vždycky najít a následně těma svýma psíma očima i vyškemrat.
To je nad zákon. A já se s každým takovým náletem, který je
naprosto a ze všeho nejvíc spontánní, nemohu zbavit dojmu,
jak jsou ta zvířata kolem nás absolutně šťastná, volná a neznají
pro svou radost ani lásku žádný limit. Absolutně! A taky, jak
moc málo jsme toho my lidé schopni. Přestože máme a mů-
žeme mít všechno a žijeme na vrcholu všeho, obklopeni vším.
Vidíte, a už jsme na ně narazili. Na co? Na ty naše lidské limity!
Většinou až těsně před střetem zjišťujeme, že všechno naše
počinání je závislé na síle svobodného myšlení, protože svo-
boda, ta skutečná, bez přívlastku, existuje pouze v naší mysli.

Celé dva roky zpět byla svoboda každého z nás v ohrožení.
Všichni jsme bojovali, se zaťatými zuby, někdo i se značnými
ztrátami, za její další existenci. Je však nanejvýš nutné si uvě-
domit, že to nejde a nepůjde dobře, pokud nebudeme ctít
pravidla společného svobodného žití. I to zvíře žijící po našem
boku cítí, že svoboda není tak úplně zadarmo, ale může si ji
zasloužit. Za cenu bezmezné radosti a respektu.

Svobody je pro každého dost, je však prchavá a křehká – ne-
existuje v srdci těch, kteří ji nenosí v mysli.

Konec myšlenky!

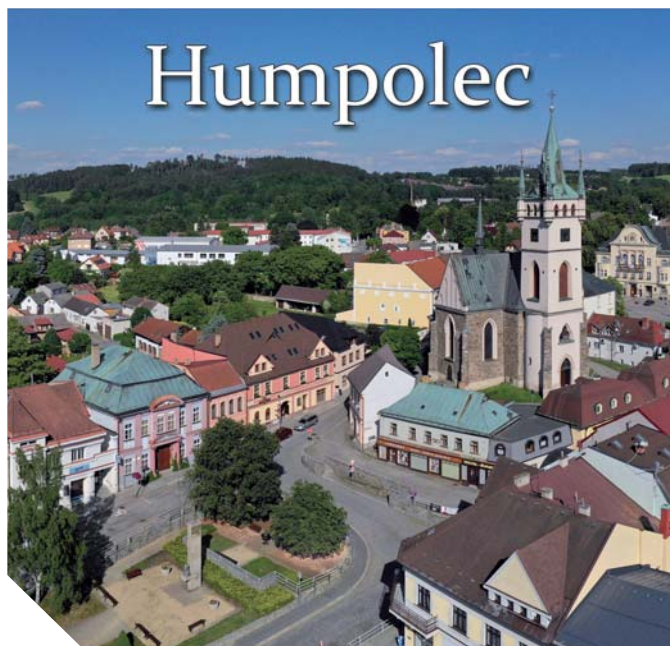
Zuzana Holčíková

Jak se rodí knížka

Na konci roku 2021, těsně před vánočními svátky, spatřila světlo světa nová kniha o Humpolci. Mnozí humpolečtí i přespolní ji poté našli doma pod stromčkem. Jak ale taková kniha vzniká? Jak dlouhá je cesta od první myšlenky až do okamžiku, kdy knihu držíme konečně v ruce a dychtivě obracíme stránky, které ještě voní tiskařskou černí?

První impuls se dostavil již v září 2020, kdy autoři – Marek Podhorský, architekt Jaroslav Staněk a fotograf Jaroslav Kocourek – přišli s nabídkou zpracovat knihu a zároveň nám předložili ukázkou jejich dalších publikací, které nechali vyrobit na zakázku pro jiná města v České republice v předchozích letech. Předložené materiály nás přesvědčily, myšlenka o vzniku nové knihy se tak mohla posunout o kus dál. Teprve v momentě, kdy byl schválen předběžný rozpočet a náklady spojené s výrobou i zpracováním knihy zastupitelstvem města Humpolec, jsme se pustili s chutí do práce. Následovala opakovaná setkání s autory, ale také s místními historiky a zástupci různých spolků a organizací, kteří se na vzniku knihy podíleli. Pracovníci humpoleckého muzea neúnavně vyhledávali vhodné historické fotografie a připravovali textové podklady. Fotograf Jaroslav Kocourek navštěvoval naše město pravidelně od zimy do podzimu v tomto roce, aby zachytil Humpolec ve všech ročních obdobích a architekt Jaroslav Staněk zpracoval primárně pro tuto knihu také kreslenou mapu města a kreslené řezy některých historických budov. Už po deseti měsících byla kniha připravená v elektronické verzi a probíhaly tak poslední korektury a drobné kosmetické úpravy. Následovala cesta do tiskárny a napjaté očekávání, zda se kniha objeví na pultech ještě v předvánočním čase. Podařilo se! Kniha dorazila do humpoleckého infocentra 15. prosince, a ještě

týž den jsme prodali desítky výtisků. Pokud nepatříte mezi ty šťastlivce, kteří ji našli pod vánočním stromčkem, přijďte si pro ni do informačního střediska v Humpolci v letošním roce. Nepřeberné množství nových barevných fotografií interiérů i veřejného prostoru, unikátní kreslené řezy historickými budovami, kreslená mapa města, historické fotografie, reprodukce obrazů a k tomu množství zajímavých informací o historii i současnosti našeho města na vás čekají v této nové knize s prostým a jednoznačným názvem Humpolec.

Přejeme vám příjemné chvíle strávené s naší knihou!

Marcela Kubíčková, ředitelka MĚKIS v Humpolci

Knihovna jako ostrov

U příležitosti 100. výročí vyhlásila v loňském roce Knihovna Jiřiny Zábranové literární soutěž. Byla rozdělena do tří kategorií 12–15 let, 16–25 let a kategorie 60+. Účastníci projektu měli napsat krátkou povídku na téma: Knihovna jako ostrov. Patronkou se stala spisovatelka, překladatelka a ředitelka Podzimního knižního veletrhu v Havlíčkově Brodě PhDr. Markéta Hejkalová. Do soutěže se zapojilo 33 autorů se stejným počtem literárních textů, nejen z Humpolce. V kategorii nejmladších autorů se o první místo podělili Anna Koubková a Martin Viktora.

Patnáctiletá Anička Koubková, která je autorkou následující ukázky, studuje Gymnázium dr. Aleše Hrdličky. Bydlí v Mladých Bříštích. Má ráda přírodu, k jejím velkým zálibám patří četba. Psaní textů se věnuje už několik let. Ostatně její velikonoční pohádku, kterou namluvila Kateřina Kotenová a ilustracemi doplnila Denisa Chybová, si můžete přehrát na stránkách knihovny.

„Gabriell! Kde jsi? Je čas oběda!“ Ve vzduchu se vznášela vůně levandule, růží a nějakého chutného jídla. Byla jsem tak zabraná do svých myšlenek, že mi hodnou chvíli trvalo, než jsem si

uvědomila, že někdo volá mě a že jsem asi přeslechla zvonek volající k obědu. Oběd. Při zmínce o obědě mi nemilosrdně zakručelo v břiše, ale pro jednu jsem se rozhodla ho oželeť a zůstat ještě chvíli skrytá ve svém úkrytu za růžovými keři. Naskytla se mi totiž vzácná chvíle, kdy jsem konečně mohla jenom tak být a přemýšlet. „Tak ji nech. Ona stejně za chvíli přijde.“ Ozval se druhý hlas a znovu mě vyrušil z myšlenek. Budu si nejspíše muset najít nějaké klidnější místo na přemýšlení.

Možná se ptáte, nad čím jsem celou tu dobu přemýšlela? A možná se také ptáte, kdo vlastně jsem? Po pravdě, já to také úplně nevím, co vím je jen, že se jmenuji Gabrielle, je mi 17 let a nacházím se v klášterní škole, kam mě spolu s mojí sestrou poslal můj otec, když zemřela naše maminka. Smutné, že? Ale nic netrvá věčně, ani můj čas v klášterní škole, pokud bych tu tedy nechtěla zůstat napořád. Za 2 měsíce mi bude 18 let a měla bych si začít žít svůj vlastní život. Jenže... kam bych mohla jít? Mám sice své sny, ale... „Nic nedokážeš Gabrielle“, uslyšela jsem dobře známý hlas vnitřních pochybností. Potrásla jsem hlavou, abych ty myšlenky zahнала a rozhodla se trochu projít po zahradě. Vylezla jsem ze svého úkrytu a vydala se kolem klášterní zdi až do ovocného sadu.

Najednou jsem pohledem zavadila o malá dřevěná dvířka ve zdi kláštera. Musím se přiznat, že ač jsem je nikdy neotevřela, vždy jsem si myslela, že vedou do nepoužívaného sklepa. Takže jsem ani neměla důvod tam chodit. Zvědavost mi radila je otevřít a vejít dovnitř, ale rozum, poslušnost a možná i strach byly úplně proti. Vždyť sestry nám nedaly žádný zákaz o tom, kam v klášteře nesmíme chodit. „Zkus otevřít, když by nechtěly, abychom tam chodily, tak bude zamčeno,“ pokoušela mě zvědavost. A já stiskla zrezavělou kliku a... dveře se s hlasitým skřípnutím otevřely.

Ovanul mě nepříjemný chlad. Na chvíli jsem opravdu zalitovala, že jsem nezůstala venku a nenechala se hřát paprsky letního sluníčka. Když si moje oči trochu přivykly tmě, uviděla jsem, že stojím na začátku dlouhé tmavé chodby. Zalitovala jsem, že jsem si sebou nevzala alespoň malou svíčku. „Když už jsem jednou tady, tak už se nebudu vracet,“ řekla jsem sama sobě, abych si trochu dodala kuráž. A opatrně jsem se začala brodit tmou. I když už jsem skoro plnoletá, míra mého strachu pořád narůstala s tím, jak se vzdaloval paprsek světla od dveří ze zahrady, které jsem si nechala pootevřené. Až nakonec úplně zmizel a já se ocitla v úplné tmě a málem jsem zakopla o začínající schody. Hlavně nepanikařit! Začala jsem stoupat po točitém schodišti směrem kamsi nahoru. Po chvíli jsem narazila na velké dřevěné dveře. Srdce mi divoce bušilo, jak po výstupu tolika schodů, ale hlavně, i když jsem si to nechtěla přiznat, i strachem a pochybnostmi. Ted' nebo nikdy. Vzala jsem za kliku a otevřela dveře.

Oslnilo mě sporé denní světlo, ale oproti chodbě, kde byla doslova tma jako v pytli, bylo i malé světlo šok. Když jsem se konečně trochu rozkoukala, překvapením jsem zalapala po dechu. Ocitla jsem se ve velkém podkrovním pokoji s malými okny. A všude kolem mě byly police s knihami. Se spoustou knih. Byla jsem tak nadšená svým objevem, že jsem měla chuť okamžitě začít zpívat oslavnou hymnu. Jak jsem se procházela místností a kochala se, moji pozornost

upoutala malá knížečka položená na okenním parapetu. Má věrná kamarádka zvědavost mi už zase radila, co udělat a já jí zase poslechla. Sedla jsem si na okenní parapet a zalistovala knihou. K mému velkému překvapení jsem zjistila, že to je něčí deník. Povzddechla jsem si, už zase dělám něco, co bych dělat neměla. Zalistovala jsem na první stránku a s velkým úžasem jsem objevila, že deník je starý skoro sto let. Když je člověku 17, tak je pro něj sto let skoro nepředstavitelná doba. Bylo zde i věnování: Mým nejmilejším učitelkám, sestrám a kamarádkám. Sestry, jsem vám nesmírně vděčná za vše, co jste pro mě udělaly. Martha. Znovu, už ani nevím dnes pokolikáté, jsem neodolala pokušení a dala se do čtení. Zjistila jsem, že ta tajemná Martha si začala psát deník, když jí bylo asi 10 let. Hned úvodní stránky deníku mě málem dohnaly k slzám, a to nepláču tak často. Martha zde psala o sobě a o svém dětství. Do svých 12 let žila s rodiči a straší sestrou poklidný život na francouzském venkově, ale všechno se změnilo, když celý jejich kraj zasáhla morová epidemie a celá její rodina onemocněla a následně zemřela. Martha zůstala na světě úplně sama! Sama. To slovo jsem také poznala, i když ne tak moc jako tato tajemná autorka deníku, ale i přesto jsem velmi dobře chápala, jak Marthě bylo. Zhluboka jsem se nadechla a odvážila se číst dál.

Anna Koubková

Celou povídku – V klášterní škole mezi růžemi, knihami a sny – si můžete přečíst na www.infohumpolec.cz/knihovna/

Krátké ohlédnutí za rokem 2021 v Knihovně Jiřiny Zábranové

Přestože chod knihovny v loňském roce značně ovlivnila protiepidemická opatření, navštívilo obě oddělení knihovny přes 26 000 zájemců.

Vypůjčilo se 48 269 knih a časopisů.

Knihovna zrealizovala celkem 112 kulturních a vzdělávacích akcí.

Dětské oddělení připravilo projekt s názvem Letem knihovnickým světem, na který knihovna získala grant z Ministerstva kultury České republiky. Velká část, včetně výstavy Kláry Smolíkové, byla uspořádána ve volnočasovém klubu Doupě.

Nejčtenějšími knhami roku 2021 se staly: román Listopád (Alena Mornštajnová) a Šikmý kostel (Karin Lednická). U nejmladších čtenářů zvítězil Deník malého poseroutky (Jeff Kiney) a Ikabog z pera autorky Joan Rowlingové.

Rok 2021 byl pro humpoleckou knihovnu velmi významným obdobím. Nejen že v květnu oslavila krásných 100 let od svého založení, dostala nový název, nesoucí jméno Jiřiny Zábranové, ale bylo vybudováno i nové, moderní dětské oddělení, které se těší své velké oblíbě i návštěvnosti a plní čtenářská přání mnoha dětem. Nové oddělení slouží celé veřejnosti od 1. listopadu 2021. Knihovnice Zdeňka Komrsová chystá velmi pečlivě program, který vždy přiláká pozornost. Velký zájem vzbuzují zejména veřejná čtení, v prosinci loňského roku je zahájil starosta města Karel Kratochvíl, který četl

Jaro v knihovně aneb co se chystá za okny

Pokračuje Rok Karla Maye

Velikonoční čtení ve skanzenu na Zichpili v průběhu Humpoleckých Velikonoc (10. dubna)

Čtenářské kluby pro děti i dospělé

Setkání se spisovatelem Alešem Palánem (4. května)

Projekt – **Knížka pro prvňáčka** – slavnost pro všechny žáky prvních tříd z Humpolce i některých okolních obcí.

Burza knih (14. – 25. března)

Amnestie pro zapomnětlivé čtenáře (21. – 25. března)

Více informací naleznete v kulturním kalendáři Radničních listů, na plakátech, webových stránkách, na Instagramu a Facebooku knihovny.

dětem z Jirousovy knížky pohádek. Dalšího čtení se ujala Monika Chmilová z Českého rozhlasu Vysočina. Kromě literatury si naši návštěvníci užívali také vánočního soutěžení – úkoly různého typu, rébusy nebo čtenářské klubíky. Nemůžeme opomenout ani masopustní období, už v roce 2022. V rámci Humpoleckého masopustu se malí čtenáři dozvídali o jeho zvycích a tradicích. Obrázky masopustního průvodu, které následně kreslili, zdobí průchod knihovny. Každé dopoledne, před začátkem výpůjční doby, bývá vyhrazeno projektům pro základní a mateřské školy.

Ludmila Trnková, Knihovna Jiřiny Zábranové

Kroj Selské jízdy

Kroj Selské jízdy nosili příslušníci spolků, které začaly vznikat v polovině 19. století, a to zejména jako určitý projev vlastenectví. Spolky se zajímaly o chovatelství koní, avšak hlavním předmětem jejich činnosti bylo provozování jezdeckého sportu.

Stejnokroj se skládá z bílé košile, zelené vázanky, tmavě modrého kabátku s ozdobnými výšivkami, červených rajtek a opasku. Na hlavě mají jezdci beranici se znakem a na nohách vysoké černé holínky.

Každá Selská jízda se vyznačuje praporem. Ten vždy drží v ruce jezdec v čele průvodu. Na jedné straně humpoleckého praporu je zpodobněna olistěná větev lípy (národního stromu), trikolora s nápisem „HUMPOLEC“ a nechybí ani písmena „S“ a „J“, označující Selskou jízdu. Na druhé straně je zobrazena podkova, kolem níž se vinou lipové listy. Uvnitř podkovy je ztvárněn čtyřlístek. Vpravo od podkovy se nachází olistěná větev lípy. Prapor je uchováván v koženém pouzdře.

Slavnostně jsou ustrojeni i koně. Mají na sobě bíločervenou dečku, sedlo a koženou uzdu.

Selská jízda v Humpolci

Dne 12. května 1929 se v Humpolci konala ustavující valná hromada Selské jízdy, a to z podnětu OSRD a za podpory vedoucích činitelů místní organizace republikánské strany.

Schůze proběhla v hostinci u Hrušků. Josef Honzl z Lípy (poslanec Národního shromáždění) zde promluvil o úkolech a významu spolku. Ve spolkovém domě se v tento den konal koncert, doprovázený pěveckým spolkem Čech a Lech.

V prvních letech činnosti neměl spolek dostatek koní, proto se účast omezila pouze na několik stavovských a národních slavností. I přes počáteční potíže se jezdecký sport stával stále více oblíbeným, hlavně na venkově. Členská základna se rozšiřovala a začalo se s výcvikem. Později se u Rolnické školy na otevřené jízdárně konaly výcviky pravidelně. Ve spolupráci se členy ostatních obcí byl založen také okrsek v Herálci. Díky této spolupráci a obrovskému nadšení byla vychována řada jezdců. Ti reprezentovali Selskou jízdu na závodech, různých sjezdech a slavnostech. Významná byla účast 21 krojovaných jezdců na manifestačním sjezdu ŘJRD (Říšská jednota republikánského dorostu), který se konal v Praze na jaře roku 1937. Krojovaná selská jízda jela například i v čele průvodu, který byl součástí akcí konaných v rámci slavnostního odhalení sochy T. G. Masaryka v Humpolci dne 20. června 1937. Byly pořádány také vlastní závody okrsku, okresní Selské jízdy a jezdecké akademie. Manifestací selského jezdecktva bylo uspořádání sborových závodů, které se v Humpolci konalo 10. - 11. 7. 1937. Sjelo se zde na 150 krojovaných závodníků a jezdců ze sedmi okresů.

Současnost

Tradice jezdeckého sportu (nejen) v Humpolci pokračují dodnes. Na dusilovském závodisti se konají například parkúrové závody, Cena Města Humpolec, finále seriálu závodů Zlaté podkovy či Mistrovství ČR. Jezdecké vzdělání poskytuje Česká zemědělská akademie v Humpolci (v rámci studijních oborů), praktickou výuku zajišťuje Školní statek Humpolec.

Mgr. Markéta Jiříčková,
Muzeum dr. Aleše Hrdličky

Antonín Čábera (1908–1972)

Antonín Čábera se narodil 13. července 1908 v Malém Budíkově. Po ukončení měšťanské školy v Humpolci se vyučil a pracoval v obchodě s textilem. Za 2. světové války byl totálně nasazen v Německu, později v Praze. Po válce pracoval u Spotřebního družstva Jednota. Roku 1961 se stal ředitelem muzea v Humpolci, kde byl až do roku 1970, v témže roce odešel do důchodu. Za jeho působení došlo ke generální rekonstrukci muzejní budovy, vybudování depozitářů a k vytvoření první antropologické expozice. Jeho velkým koníčkem byla botanika, o kterou se zajímal od mládí. Za svého působení v muzeu se systematicky věnoval regionálním botanickým výzkumům, za což mu Městský úřad udělil čestné uznání s diplomem.

Zajímal se především o květeny, a tak nejdříve se synem, později sám, začal zpracovávat herbář Pelhřimovska. Herbář, který čítal téměř 6000 položek, se dostal do Jihočeského muzea v Českých Budějovicích. Herbář byl součástí více jak šesti set stránkového díla: Fytogeografická studie květeny Pelhřimovska a přilehlé části posázavského údolí při jeho severovýchodní hranici. Dílo bylo dokončeno v roce 1960. Další výsledky floristického výzkumu vycházely v publikacích např.: Příspěvek ke květeně Humpolecka, celkem 5 dílů a jiné publikace. Jako botanik byl mezinárodně uznávaný. Byl zařazen do encyklopedie světových botaniků vydané v Pittsburghu. Byl také členem Československé botanické společnosti a mnoha jiných zahraničních organizací.

Antonín Čábera zemřel 16. února 1972.

MUDr. Jan Evangelista Jirásek (1867–1925)

Narodil 23. února 1867 v Hradci Králové – Pouchově, kde byl jeho otec obchodníkem. Rodina se záhy přestěhovala do Chrudimi. Jan vystudoval reálné gymnázium a na pražské univerzitě v roce 1892 promoval jako lékař. Již za svých studií se účastnil veřejného života, v Chrudimi spoluzaložil a redigoval mladočeské Hlasy z Chrudimska, v nichž uveřejňoval řadu politických článků a studií. V Praze byl činný v Časopise českého studentstva. Jako lékař se usadil v Humpolci, kde si založil praxi a věnoval se zdravotnické osvětě. Pořádal přednášky rozličného zaměření – tuberkulóza, bacily, hygiena, alkoholismus. Vydal několik odborných publikací, uveřejňoval studie a články k různým medicínským tématům. Za publicistickou lékařskou činnost bylo Jiráskovi lékařskou komorou dáno právo užívat titul odborný lékař nemocí vnitřních. Byl činný i ve veřejném životě, v roce 1906 založil Vzdělávací sbor města Humpolce, jemuž i dlouhá léta předsedal. Pořádal přednášky z dějin české literatury a o českých osobnostech. V roce 1893 napsal brožuru Soukeníci a soukenictví v Humpolci. Při návštěvě T.G. Masaryka v Humpolci, v roce 1906, byl jeho hostitelem. Postupně se ale s místními předními činiteli rozcházel v názorech a po prohrané soudní při pomýšlel dokonce na odchod z Humpolce. K tomu došlo po vypuknutí 1. světové války, kdy byl povolán k vojenské lékařské službě do Pardubic. Zde v březnu 1925 zemřel.

Jeho syn, Jan Jirásek, byl lékařem v oboru gynekologie a vnuk, Jan Evangelista, profesor Univerzity Karlovy v Praze, působil v oboru histologie a embryologie.

ThDr. ThLic. Josef Václav Lukášek (1874–1947)

ThDr. Josef Lukášek se narodil v Humpolci 26. 1. 1874 v rodině řídícího evangelické školy. Po studiích se stal evangelickým duchovním, působil v Praze i jako vojenský duchovní. Byl přednostou evangelického oddělení ministerstva národní obrany, čestným doktorem litevské univerzity a nositelem Litevského rytířského řádu. Studoval dějiny rodného města, stal se čestným členem Muzejní společnosti v Humpolci. Byl literárně činný jak v oblasti dějin české evangelické církve (Počátky evangelické církve v Praze, Česká evangelická církev v době revoluční r. 1848), tak v oblasti historie města Humpolce. V roce 1945 vydal publikaci Dějiny hradu Orlíka a v roce 1946 vyšly obsáhlé Dějiny soukenického průmyslu v Humpolci.

Poslední léta trávil střídavě v Humpolci i v Praze, kde zemřel 3. 2. 1947.

Věda v muzeu

PhDr. Pavel Holub

Život v Humpolci za císaře Rudolfa II.

**Výstavní sál muzea na Dolním náměstí,
čtvrtek 3. 3. 2022 v 17 hodin**

S filmy Císařův pekař a Pekařův císař si veřejnost spojí konec 16. století s alchymii, astrologií či tajemným Golemem. Ale jak vypadal reálný život v jednom z českých městeček, v Humpolci?

PhDr. Pavel Holub vám díky nově nalezeným dokumentům, které dosud k poznání dějin města nebyly využity, toto období přiblíží.

Od roku 1588 patřilo humpolecké panství Kryštofu Karlu z Roupova. Již v průběhu 90. let 16. století si nárokoval na měšťanech vykonávání různých povinností, přestože Humpoleckým potvrdil městské výsady vydané předchozími vrchnostmi. Jeho jednání vyvolalo mezi měšťany odpor, který se stupňoval, až následně vyeskaloval i ve fyzické tresty či věznění na hradě Orlíku. Humpolečtí se roku 1596 rozhodli, že se s žádostí o pomoc obrátí na císaře Rudolfa II. Jak celý příběh skončil se dozvíte na této přednášce.

PhDr. Pavel Holub působí od září 2020 jako odborný asistent na Katedře archivnictví a pomocných věd historických Filozofické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Do té doby pracoval jako archivář ve Státním okresním archivu v Pelhřimově. Zabývá se studiem úředních pramenů vztahujících se k oblasti Humpolecka a okolí. Pro Muzeum dr. Aleše Hrdličky a Knihovnu Jiřiny Zábranové v Humpolci připravoval již několik výstav a přednášek.

**RNDr. Klára Bezděčková, Ph.D.,
Pavel Bezděčka**

Mauricius – ostrov blbouna nejapného

**Výstavní sál muzea na Dolním náměstí, čtvrtek
7. 4. 2022 v 17 hodin**

Během promítání spousty obrázků budou manželé Bezděčkovi z Jihlavy povídat o málo známém ostrovu, ležícím v Indickém oceánu, asi tisíc kilometrů východně od Madagaskaru.

Posluchači tak alespoň na chvíli navštíví neuvěřitelné mauricijské scenérie i mnohá zákoutí, botanické a zoologické zahrady, národní parky i centrum hlavního města či muzeum známek se slavným modrým a červeným Mauriciem. Chybět nebudou informace o vyhynulé a současné fauně ostrova, zajímavé cestovatelské informace a humorné historky. V závěru přednášky se posluchači dozvědí, jak dopadlo pátrání po stopách již dávno vyhynulého doda – čili blbouna nejapného.

Když ochuraví tělo a poraní se duše

Když se řekne bolest... co si pod tím na první dobrou představíte? Pravděpodobně se vám vybaví nepříjemná situace, kdy jste dostali migrénu nebo vás bolesti záda. To jsou jedny z nejčastějších fyzických bolestí, které člověka v životě provázejí. Hned v jejich závěsu bychom na žebříček bolestí mohli zařadit zuby, kolena, obecně bolesti v kloubech, bolesti břicha, bolesti v krku, a tak bychom mohli pokračovat dál a postupně vyjmenovat jednotlivé části a orgány našeho těla. Až na mozek, ten nás sám o sobě nebolí, je však hlavním a jediným spouštěčem pocitu bolesti a zároveň určuje i její intenzitu.

Jenže člověk, to není jen fyzicky, ale i duševno. A to v žádném případě nemá nic společného s vírou či náboženstvím. Jelikož tělo i duše jsou dvě propojené nádoby, které bez sebe nemohou existovat. Duševní strana člověka sice není hmatatelná a viditelná pouhým okem, to však neznamená, že je o to méně důležitá, méně bolavá a trpící. Sama bez pomoci se jen těžko zahojí. A když nebudeme mít zdravou duši, nepodaří se nám uzdravit ani tělo.

A tak se pojďme v první řadě podívat za příčinami různých druhů bolestí. I přesto, že dnešní doba a medicína nám umožňuje rychlejší způsob, jak se zbavit bolesti. Je to však pouze krátkodobá možnost a způsoby, které často vedou k pohodlnosti a závislosti. Kdežto příroda ta pomáhá již celá staletí, ba tisíciletí, a my se krom zimy, kdy čerpáme z nasušených a uchovaných zásob, můžeme rozutést po tomto krásném kraji, kde nalezneme tolik z divokých darů přírody. Vždyť nemusíme vůbec ale vůbec chodit daleko. V tom je k nám příroda tak nesmírně nakloněná. Nezapomeňte však, že účinky garantované samotnou přírodou nejsou všemocné a na některé typy bolestí neúčinkují. Pak je potřeba se dopátrat, odkud skutečně „vítr fouká“.

Pojďme na první tři poklady divoké přírody:

Třezalka tečkovaná. Obsahuje látku zvanou hypericin, která funguje na podobném principu jako některé léky, které se běžně předepisují k léčbě depresí. Těmto lékům třezalka může směle konkurovat. Působí proti vyčerpání a stresu, zlepšuje náladu a kvalitu spánku. Umí působit i proti středně těžkým depresím. Jedinou nevýhodou je, že při jejím užívání nemůžete

na sluníčko a neměli byste ji kombinovat s jinými léky. Některé účinky Třezalky tečkované jsou takřka zázračné, a nejen že pomohou zbavit fyzické bolesti, ale též regenerují duševní nastavení člověka.

Heřmánek pravý. Pomáhá bojovat s úzkostnými stavy a dalšími nervovými poruchami. Harmonizuje fyzickou a duševní stránku, podporuje klidný, kvalitní spánek a obecně povzbuzuje dobrou náladu.

Pampeliška lékařská. Květ pampelišky napomáhá detoxikaci, podporuje vylučování. Příznivě se projevuje při zánětech močových cest a při ledvinových kamenech, zvyšuje tvorbu a vylučování žluči. Používá se především kořen pampelišky, vhodná je však i nať nebo list. Z pampelišky můžeme udělat odvar z kořene, pampeliškový čaj, pampeliškový sirup/med nebo z kořene lze po usušení, upražení a rozemletí připravit hořkou pampeliškovou mouku.

Krásné jaro s divokými poklady přírody.

Linda Sýkorová

Co by doma nemělo chybět:

TŘEZALKOVÝ OLEJ

80 g květů třezalky, 250 ml čištěného olivového oleje (lze sehnat v lékárně)

Květy třezalky tečkované, trhané za poledního slunce dáme do zavařovací sklenice, zalejeme odměřeným olejem a dobře uzavřeme. Žlutý olej se rázem začne zbarvovat do ruda. Je to tím, že květy obsahují krvavě rudé přírodní barvivo. Sklenici necháme stát 5 dní na slunci a každý den protřepeme. Dalších 5 týdnů se louhuje v pokojové teplotě. Nakonec scedíme do tmavé lahvičky a uchováme v chladnu a temnu.

Třezalkový olej je výborný a vysoce účinný lék na bolavé svaly a na masírování spánků při bolestech hlavy. Také lze užít vnitřně pár kapek na špatnou náladu.

Třezalku je nejlépe sbírat 24. června na sv. Jana – tehdy má nejsilnější léčivou moc.

Junácké středisko Orlík Humpolec se představuje

Stálým čtenářům regionálního zpravodaje Zálesí musely po zhlédnutí dnešního titulku zacukat koutky. Vždyť humpolečtí Junáci v uplynulých dvou letech patřili mezi pravidelné přispěvatele a článek o jejich činnosti, historii či zajímavostech ze skautského světa v žádném čísle Zálesí od března 2020 nesměl chybět. Tak jaképak představování starých známých?

Souběžně s celkovou proměnou Zálesí se mění i jeho dosah, když nyní Zálesí spolu s Radničními listy zamíří do schránek všech humpoleckých domácností. Právě vám, milí čtenáři, kteří držíte zpravodaj v rukou po delší době, nebo snad poprvé, bychom se rádi krátce představili.

Dle stanov je Junák – český skaut, z. s., spolkem, jehož posláním a účelem je podporovat rozvoj osobnosti mladých lidí, jejich duchovních, mravních, intelektuálních, sociálních a tělesných schopností tak, aby byli po celý život připraveni plnit povinnosti k nejvyšší Pravdě a Lásce, sobě samým, bližním, vlasti, celému lidskému společenství a přírodě.

Jakkoliv zní tento ideál vznešeně a snad i trochu upjatě či odtaziť, ve skutečnosti je cesta k jeho naplňování neutuchající zábavou a hrou. Teprve v jejím pozadí se nenápadně, jako všemi očekávaná a všemi sdílená samozřejmost, vynořují ony vážné tóny, které jste mohli v předešlých větách zaslechnout. Vždyť dejte dohromady partu zhruba stejně starých kluků a holek, připravte jim smysluplný, jejich věku přiměřený program, který bude plný her a dovedností, zahalte vše do tajemného a tolik lákavého závoje romantiky, otevřete jim oči

pro přírodu a svět kolem sebe, nastavte jednoduchá pravidla a dbejte na vzájemné kamarádství a také trochu na bezpečnost – a zjistíte, že jste právě vybudovali skautskou družinu.

Naše junácké středisko, v jehož čele věrně stojí Jindra Kubíček, tvoří tři oddíly. Dle letošní registrace čítá na 138 členů. Oddíl Jednička pod vedením Terezy Štaubertové – Pastelky sdružuje nejmladší členy – vlčata (kluci od 1. do 5. třídy) v družinách Mamutů a Medvíďat, světlušky (dívčata od 1. do 5. třídy) v družinách Pomněnek a Sasanek a také benjamínky, což je označení pro výchovnou kategorii předškolních dětí. Všichni naši benjamínci jsou potomky našich současných členů a máme velkou radost z toho, že jejich počet utěšeně narůstá. To bývá křik a halasu, když se celá Jednička sejde pohromadě a vyrazí na oddílovou výpravu!

Dvojku vede Pája Prokůpek – Čířan a do jeho oddílu patří skauti a skautky, roveři a rangers. I zkušená vlčata a světlušky přicházejí do skautského oddílu jako nováčci. Teprve po složení nováčkovské zkoušky, která zahrnuje řadu praktických dovedností a úkolů, mohou složit skautský slib a stát se opravdovými skauty či skautkami. Jako roveři a rangers se označují dospívající a mladí dospělí. Jejich heslo „Sloužím“ nejlépe vystihuje náplň a smysl jejich činnosti. Většina roverů a rangers vede družiny mladších členů, všichni se podílejí na

přípravě tábora a výprav v průběhu roku. Dvojka je „klidnou silou“ – nevěřili byste, co všechno dokážou skauti a skautky s rovery a rangers vymyslet, vytvořit, uvést v život!

Přestože je Junák vnímán jako dětská či mládežnická organizace, i dospělí v něm mají své místo a uplatnění. Třetí oddíl je společenstvím členů Kmene dospělých, které vede Tomáš Horký alias Horymír. Jejich úkolem není jen podpora mladších členů; oldskauti, jak si říkají, mají i vlastní aktivity v duchu skautských ideálů. Mezi oldskauty se šušká, že skautské srdce přispívá k dlouhověkosti, vždyť nejstarší oldskaut našeho střediska oslavil letos úctyhodné 91. narozeniny a stále každý den koná alespoň jeden dobrý skutek.

Skautská činnost se odehrává v družinách – partách stejně starých dětí, které vedou jen o málo starší rádci. Rádci mají u dětí přirozenou autoritu a vedením družiny se sami dále rozvíjejí. Družiny se každý týden scházejí na pravidelných schůzkách v klubovně, milém domečku na konci Dvorské ulice. Kolik smíchu, společných prožitků, malých dobrodružství a velkých kamarádství jeho stěny už viděly! Klubovna prošla v nedávné době rekonstrukcí a nyní poskytuje důstojné a po všech stránkách příjemné zázemí pro družinovou činnost.

S rodiči děti jezdí na výlet, s oddílem však vyrážejí na výpravu! Výprava je totiž podnik pro celé muže a ženy! Zabalit si jen to nezbytné, zdolat cestu, uvařit si v přírodě, navštívit místa, o jejichž existenci a krásách dosud nikdo nevěděl, uložit se ke spánku bez maminčina pohlázení, prožít den naplněný romantikou, místo fňukání pomoci druhému, spolehnout se na sebe i na druhé – to vše a mnohem víc obnáší skautská výprava, ať již do divočiny, nebo do neznámého města. Jedna výprava o vás mnohdy vypoví více než strukturovaný životopis.

Skautský rok má medově sladký závěr – tábor. Zkuste si vyslovit toto slovo nahlas, jak lákavě a tajemně zní. Dva týdny uprostřed přírody, dva týdny her a práce, dva týdny pod

hvězdnou oblohou. Tábořiště našeho střediska se nachází na prosluněné, travnaté louce na břehu průzračné říčky Želivky. Podsadové stany, indiánská týpí, kuchyně, jídelna, vojenská umývárna, kadibudky; žádná elektřina, Wi-Fi, televize ani počítač – jen s tím si musí po dva týdny skauti vystačit. Loňského tábora se zúčastnilo na 70 táborníků (to už je nějaký počet!), a přesto se na všechny zájemce nedostalo. Proto jsme se letos rozhodli uspořádat tábory dva. První bude pro skauty a skautky a ponese se v pravém tábornickém duchu – vybudovat vše potřebné vlastníma rukama na zelené louce, to není žádná procházka růžovým sadem. Vlčata a světlušky přijedou do hotového – zbude jim tak více času na hry a soutěže.

Kromě klubovny a tábořiště spravuje naše středisko ještě veledůležitou skautskou základnu – Orlový, kolébku českého skautingu. Na Orlovské hájovně totiž prof. Antonín Benjamín Svojsík spolu se svým švagrem Dolfíčkem Stránským překládal a poprvé vyzkoušel příručku Scouting for Boys od britského generála Lorda Roberta Baden-Powella. Zde se tedy narodil Junák – český skaut jako svébytné národní skautské hnutí a nedaleko odsud se uskutečnily naše první skautské tábory. Je nám ctí pečovat o takto historicky významné místo, které dnes láká k návštěvám skauty z celé republiky.

Je-li řeč o historii, musíme si přiznat, že své vlastní počátky zmapované nemáme. Vzpomínky našich pamětníků začínají na sklonku druhé světové války. Z písemných pramenů však víme, že skauting byl v Humpolci přítomen od roku 1926. Pokud byste, milí čtenáři, měli jakýkoliv poznatek či doklad o této naší prehistorii či o historii novější, budeme za něj velice vděční.

Podrobnější informace o naší činnosti, než jsme dokázali vtělit do tohoto článku, naleznete na internetových stránkách [www.https://junak-humpolec.webnode.cz](https://junak-humpolec.webnode.cz).

Jste k nám srdečně zváni!

Tomáš Horký – Horymír

Malý bílý míček

Vážení čtenáři, i v novém vydání humpoleckého zpravodaje pro vás připravujeme rubriku věnovanou humpoleckým sportovním týmům a oddílům. Nebudeme však znovu referovat a informovat o aktuálních výsledcích a odehraných utkáních. Změníme, jak se obrazně říká, úhel pohledu. A tak vám s radostí

oznamujeme, že už jarní číslo Zálesí se v tomto novém ladění „podívá na zoubek“ jednomu z oddílů při TJ Jiskra Humpolec. Formou rozhovoru vás zavedeme tam, kde to všechno začalo, jak dlouho a kam až dosákal malý bílý míček. Předmět doličný v kauze humpoleckého stolního tenisu.

Zpovídáme Josefa Poulička

Popíšete nám vaši první cestu k pingpongovému stolu? Co vás na ni přivedlo?

Já si prvně zahrál stolní tenis při základní vojenské službě v letech 1967–1969. Ve svých volných chvílích. Hned jak jsem držel v ruce zapůjčenou pátku, byl jsem postaven před otázkou volby, zda využívat klasického držení pátky, nebo takzvaného tužkového držení, cizím slovem „penholder“, což je obvyklé hlavně v asijských zemích. Instinktivně jsem se rozhodl pro druhou variantu a rád bych zmínil, že tento atypický styl držení pátky používá na Vysočině i dnes pouhá hrstka hráčů. Stolnímu tenisu se od té doby věnuji s krátkými přestávkami dodnes. Ta hra mě osobně velmi naplňuje, trénuji dvakrát až třikrát týdně, díky čemuž se udržuji v kondici.

A samotné začátky stolního tenisu v Humpolci? První úspěchy a kdo se o ně zasloužil?

Na počátku stolního tenisu v Humpolci stál Jan Zbořil, který oddílu zároveň předsedal. V poválečné době se žádné pravidelné soutěže nekonaly, pouze příležitostně, a to jen tam, kde to podmínky dovolovaly. S jistou pravidelností se začalo soutěžit při TJ Jiskra Humpolec v roce 1956. Jména jako Eliáš, Šimek, Vondráček, Dygrýn, Havel, Sýkora, Vejvoda, Křenek, Kalkus, Slabý, Škorpík, Vítek st., Pavlík a Janáček zaznívala ještě dlouho po tomto významném roce a v „životě“ stolního tenisu na Humpolecku. Je třeba zde také uvést, že se v této době soutěžilo ve smíšených družstvech žen a mužů. Za Humpolec nastupovaly tyto závodnice: Trnková, Šourková,

Horká, Himelová a Vránová. V roce 1958 se dostavil první větší úspěch, když dvojice Křenek – Havel vyhrála okresní přebor ve čtyřhře, tehdy se hrálo v zasedací místnosti ONV v Humpolci. V důsledku nedostatku finančních prostředků a nevhodných hracích podmínek došlo bohužel k delší přestávce v činnosti našeho oddílu. Příchod několika nových hráčů přispěl v roce 1970 k návratu aktivního hraní stolního tenisu na Humpolecku. Těmito hráči byli Vítek, Limburský, Vík, Sedláček, Roubíček a Novák. A tak se znovu v okrese Pelhřimov rozběhly soutěže v návaznosti na celý Jihočeský kraj.

Je na místě zmínit i některou opravdovou hráčskou legendu z řad vašeho oddílu?

Určitě je to na místě. Je to pan Jaroslav Havel, nestor našeho oddílu v Humpolci, který si i ve svých 86 letech chodí pravidelně zahrát s několika kamarády hlavně pro potěšení.

A teď více k současnosti. Jak se na dění v oddíle podepsala epidemiologická opatření posledních dvou let?

Upřímně – velmi. Spolu se strachem z nemoci a striktními nařízeními, která ochromila sport celosvětově, se i nám zcela zavřely dveře, museli jsme zůstat doma a vyčkávat. To zapříčinilo rozpad několika malých oddílů i na Pelhřimovsku a také několik jednotlivců se do našich řad už nevrátilo. Celá sezona 2020/21 byla po odehrání prvních dvou kol zrušena, což bylo dle mého soudu trochu unáhlené. Ovšem je třeba říct, že ti z hráčů, kteří pro tento sport skutečně žijí, samozřejmě zůstanou, protože i takováto krize, kterou doufám máme už všichni za sebou, přispívá současně k posílení vůle a charakteru každého „pravého“ hráče.

Nestáli jsme proto se založenýma rukama v koutě, ale individuálně jsme na sobě dál pracovali. A to se nám také vyplatilo.

Jak byste tedy shrnul průběh poslední sezony a na co se mohou příznivci stolního tenisu v Humpolci těšit v roce 2022?

Po odehrané podzimní části postoupily tři z našich týmů (konkrétně A, B a C) do vyšších soutěží. Považuji to za veliký úspěch a doufám, že v jarní části se jejich skvělé výsledky potvrdí a každý tým obhájí své místo. Velmi dobrý výsledek přinesl už začátek sezony. Našemu týmu „A“ se podařilo vyhrát krajskou kvalifikaci Českého poháru a vybojoval si tak účast v národním kole, které se bude konat letos v září. Mám radost, protože jsme přijali 12 nových začínajících mládežníků, kteří se pod vedením zkušených trenérů jistě budou rychle zdokonalovat a zvyšovat tak celkovou úroveň našeho sportu. Další dobrou zprávou je, že na Humpolecku vznikl nový oddíl stolního tenisu, a to v obci Kletečná. Jak se říká – nový vítr – nová síla – nová podpora – nová radost. Jsem za to jednoduše rád.

Zuzana Holčíková

Většina z nás zná Humpolec dobře, někteří dokonce „jako své boty“. Denně procházíme ulicemi, které nesou jména rodáků a významných občanů Humpolce. Víte, kdo byl kdo? Pojd'te si s námi prověřit své znalosti. V kvízu níže najdete 10 humpoleckých ulic pojmenovaných po významných osobnostech Humpolce. Většinou je správná jen jedna odpověď, ale buďte ve střehu!

Správné odpovědi najdete na konci kvízu.

1. Ulice Sluníčková (Jan Sluníčko – 1816–1894)

- a. Učitel a vydavatel prvního českého časopisu pro děti s názvem „Sluníčko“
- b. Učitel a vydavatel prvního českého časopisu pro děti s názvem „Včelka“
- c. Soukenický mistr, vyhlášený výrobou žlutých látek

2. Ulice Jana Jokla (Jan Jekl – 1867–1932)

- a. Továrník, zakladatel Spolkového domu
- b. Továrník, první humpolecký motocyklista
- c. Továrník, zakladatel spolku Čech a Lech

3. Ulice Jakuba Hrušky (Jakub Hruška – 1824–1897)

- a. Stavitel, který se podílel na výstavbě koněspřežky na cestě z Humpolce do Světlé nad Sázavou
- b. Starosta Humpolce, politik a poslanec českého zemského sněmu, který se zasloužil o vybudování staré radnice (dnešní budova Knihovny Jiřiny Zábránové)
- c. Vyhlášený pěstitel ovocných stromů

4. Ulice Emericha Dítě (Emerich Teodor Dítě – 1841–1913)

- a. Humpolecký občan, který trpěl tzv. achondroplazií (poruchou růstu kostí)
- b. Čestný občan města Humpolce, který v roce 1899 přispěl částkou 100 000 Kč k rekonstrukci kostela sv. Mikuláše
- c. Humpolecký soukeník, který za 12 hodin zhotovil oblek pro císaře

5. Ulice Jindráčkové (Františka Jindráčková – 1859–1936)

- a. Učitelka, působící v Kalištích a pak skoro 35 let v Humpolci, své celoživotní úspory v závěti odkázala chudým v Humpolci a Čáslavi
- b. Humpolecká rodačka, která svůj život zasvětila pomoci chudým, pracovala jako ošetrovatelka v místní nemocnici
- c. Humpolecká rodačka, manželka prof. Jindráčka, která stála u vzniku závodního Zlatá podkova

6. Ulice Oldřicha Kociana (Oldřich Kocian – 1888–1942)

- a. Humpolecký muzikant a skladatel meziválečného období
- b. Předseda Klubu českých turistů, starosta Tělovýchovné jednoty Sokol Humpolec, řídil výkopové práce na hradě Orlíku v předválečném období
- c. Správce hradu Orlíku v letech 1908-1914

7. Ulice Jana Zábrany (Jan Zábrana – 1931–1984)

- a. Humpolecký rodák, spisovatel, básník a překladatel, jehož pamětní desku najdeme na zdi radnice
- b. Humpolecký rodák, který proslul básnickou sbírkou Labutí písně
- c. Herálecký rodák, spisovatel, básník a překladatel ruské, anglické, americké prózy i poezii

8. Ulice Hamzova (František Hamza – 1868–1930)

- a. Rodák z Kletečné, lékař, profesor, založil první ústav pro léčbu tuberkulózy v Čechách
- b. Humpolecký rodák, divadelní kritik, režisér a pedagog, člen seskupení českých avantgardních umělců Devětsil
- c. Rodák z Kletečné, spisovatel, autor řady příspěvků do zpravodaje Zálesí a také románu Šimon Kouzelník o knězi buditeli, který působil v Želivském klášteře

9. Ulice Hrdličkova (Aleš Hrdlička – 1869–1943)

- a. Starosta města Humpolce, který byl popraven nacisty v roce 1942
- b. Světoznámý antropolog, jehož jméno nese humpolecké muzeum i gymnázium
- c. Profesor výtvarného umění a deskriptivní geometrie, zakladatel Spolku přátel deskriptivní geometrie a čerchovaných čar v Praze

10. Ulice Kamarytova (Jan Ferdinand Kamaryt – 1805–1870)

- a. Majitel první knihařské dílny v Humpolci, revolucionář a jeden ze zakladatelů Dělnického spolku
- b. Badatel a cestovatel z Jiřic, první Čech, který objel na kole všechny světadíly, během těchto cest shromáždil a přivezl řadu předmětů, které jsou vystaveny v humpoleckém muzeu
- c. První humpolecký kronikář, který vedl kroniku v letech 1856-1864

Správné odpovědi: 1b, 2a, 3b, 4c, 5a, 6b, 7c, 8a+c, 9b, 10c